

Navelabces

Navelontsteking vaak gepaard met complicaties

Een maand geleden werd ik opgeroepen voor een ziek kalf van drie maanden oud. Het ging om een aangekocht zoogkalf dat vrijwel probleemloos was opgefokt. Inmiddels stond het kalf op een weide. Het was ontwormd en kreeg mais, voordroog en krachtvoer naar believen. Ondanks een normale eetlust en goede herkauwactiviteit vermagerde het kalf. Het dier had een paddenbuik (onderaan uitgezet) en kon moeilijk rechtop staan. Bij eerste inspectie bleek de navel uitwendig normaal, maar inwendig was een abces voelbaar. Ik besloot het kalf te opereren voor inwendig onderzoek. Via een huidincisie naast de navel werd de peesplaat aangesneden waarop ongeveer 10 tot 15 liter waterige massa met enkele fibrineslierten naar buiten stroomde. Langs deze weg konden geen inwendige organen gevoeld worden, dus ging het om een afzonderlijk abces. Na het spoelen van de holte werd een drain aangelegd. Het kalf onderging gedurende veertien dagen een antibioticabehandeling. Na een tijdje werd de drain verwijderd en groeide de wond dicht.

Een week later merkte ik bij een controlebezoek dat er opnieuw vochtophoping plaatsvond. Met een kleine steekincisie kon het vocht opnieuw weg. Aangeraden werd om de wond nog enkele dagen open te houden opdat het vocht zich niet meer zou ophopen. Een maand later is de wond goed geheeld, het kalf eet en groeit opnieuw goed zoals het hoort.

John Campe, vakdierenarts rund

Omphalitis en omphalophlebitis

Een navelontsteking of omphalitis is een ontsteking van het uitwendige deel van de navel. Het komt meestal twee tot vijf dagen na de geboorte voor en houdt vaak gedurende verschillende weken aan. De navel is vergroot en voelt pijnlijk aan bij betasten. Het abces is meestal gesloten. In sommige gevallen ontstaat een natuurlijke drain, waardoor het etterig materiaal weg kan via een opening van het abces. De aangetaste navel kan sterk vergroten en subacute vergiftiging of toxemie veroorzaken.

Omphalophlebitis, zoals in bovenstaand geval, is een ontsteking in de omgeving van de navel met uitbreiding naar de bloedbaan.

Een dergelijke ontsteking kan verdergaan van de navel richting andere organen, zoals lever of longen, of de gewrichten. Grote abscessen kunnen zich ontwikkelen langs het verloop van de navelader. Eventueel kunnen dergelijke abscessen uitbreiden richting de lever met het ontstaan van een leverabces tot gevolg. Aangetaste kalveren zijn één tot drie maanden oud.

Aangetaste kalveren gedijen slecht als gevolg van chronische vergiftiging of toxemie. De navel is meestal vergroot door de opeenhoping van etterig materiaal. Zelfs bij een normaal aanvoelende navel is een inwendig navelabces niet altijd uit te sluiten.

Het dier in zijligging plaatsen en een diepe pal-

patie helpt bij de diagnose. Een verkennende buikoperatie en chirurgische verwijdering van het abces is nodig voor het bevorderen van het genezingsproces. Eventueel kan een drain gebruikt worden. In dat geval wordt de wond gedeeltelijk gehecht om verdere drainage van het etterig materiaal mogelijk te maken. Goede hygiëne rondom de geboorte is essentieel bij de preventie van infecties aan de navel. Onmiddellijk na de geboorte moet de navel goed worden ontsmet met jodiumoplossing of violetspray. Hierdoor droogt de navel beter op en krijgen bacteriën minder kans om de navel binnen te dringen. Snel voldoende biest geven verhoogt de weerstand van het kalf.

Heeft u vragen of wilt u meer informatie over dit onderwerp?

Raadpleeg uw dierenarts